

FEDERACIÓ DE
MOVIMENTS DE
RENOVACIÓ DE
PEDAGÒGICA DE
CATALUNYA

Avda Drassanes, 3 08001 - Barcelona Tf. 934817388 mmp@pangea.org

Amb el patrocini de la

FUNDACIÓ
PROPEDAGÒGIC

RECULL DE PREMSA -EDUCACIÓ-

DILLUNS 10 DE MAIG DE 2010

[EL PAIS](#)

[Frustración en la comunidad escolar por el fin del pacto](#)

[AVUI](#)

[Opinió: "L'escola que perdem"](#)

[EL PERIODICO](#)

[Montserrat Ginés: «La crisi no pot caure sobre les espatlles dels nens»](#)

[LA VANGUARDIA](#)

[Reportaje: "La escuela rural está de moda"](#)

[EL PUNT](#)

[El teatre més educatiu](#)

[AVUI](#)

[Adéu al psicòleg de la llengua](#)

[EL PAIS](#)

[Cartas al director: "El alumno más brillante"](#)

[EL PUNT](#)

[La universitat catalana, en xifres](#)

EL PAIS. 10.05.10

FRUSTRACIÓN EN LA COMUNIDAD ESCOLAR POR EL FIN DEL PACTO

El no rotundo del PP al pacto de estado por la Educación, al que ha seguido el de otros partidos políticos, han provocado una gran frustración en amplios sectores de la comunidad educativa después de los meses de trabajo y de los consensos alcanzados. Así, mientras PP y PSOE se siguen acusando mutuamente de frustrar el gran acuerdo por intereses políticos, sindicatos y patronales abogan por seguir trabajando para conseguir los objetivos marcados en los documentos para el pacto, algo que ya ha anunciado que hará el Ministerio de Educación.

CC OO señaló que trabajará de aquellas medidas que gocen de consenso, aunque recordó que tiene "dudas razonables" sobre algunos puntos. FETE-UGT reclamó al Gobierno y a las comunidades "responsabilidad" para desarrollar las medidas "necesarias" que requiere el sistema educativo y que están contempladas en el texto. El sindicato Anpe lamentó profundamente la oportunidad perdida, y propuso seguir buscando "acuerdos".

También en la parte de la educación concertada, las patronales FERE-CECA, EyG y CECE y los sindicatos FSIE y USO lanzaron un comunicado conjunto en que señalaban que aún "es posible aprovechar el camino recorrido, mediante acuerdos de mejora sobre aspectos concretos y con los recursos necesarios".

La federación de directores de centros públicos Fedadi también se mostró dispuesta a seguir trabajando sin ocultar su decepción. "Una vez más, las fuerzas políticas no han estado a la altura", se quejó en una nota.

[inici](#)

AVUI. 09.05.10

OPINIO

L'ESCOLA QUE PERDEM

El professorat assistim silenciosament, des de fa temps, a l'enderroc d'una escola pública, la dels últims 30 anys, protagonitzada per uns ensenyants forjats en les mil lluites per una escola no jeràrquica, democràtica, oberta, participativa i catalana. Aquest procés s'ha accelerat darrerament amb una sèrie d'iniciatives legislatives, però també a partir de decisions que van ofegant l'escola entesa com a treball d'equip.

EL RAONAMENT DE FONTS que s'utilitza per aquests canvis és sobretot el fracàs escolar. És cert que hi ha escoles que funcionen millor que d'altres, però no és menys cert que el concepte de fracàs escolar és una invenció. Simplement no existeix. Com deia Gandhi, "la nostra recompensa es troba en l'esforç i no en el resultat. Un esforç total és una victòria completa". ¿Fracassa un alumne que s'esforça però no assoleix els mínims establerts? ¿Són correctes els mínims que se li marquen? ¿O fracassen la família, l'escola, els mestres, el departament d'Educació, els currículums??

PARADOXALMENT, ELS GURUS DE TORN S'OMPLEN LA BOCA amb el concepte de la cultura de l'esforç. Però què vol dir això? És d'aquelles expressions que han fet fortuna, que han aconseguit fer-se un lloc en l'imaginari col·lectiu i que passen a formar part del vocabulari habitual. Qualsevol pedagog sap que l'esforç no apareix de manera gratuïta, sinó quan hi ha motivació, interès i emocionalment l'alumne no té ocupat el seu cervell per altres problemes que no li pertocuen. Per definició, les persones volem aprendre i en tenim ganes. I és per això que la feina del mestre és tan gratificant. El que passa és que la pedagogia no interessa, fa temps que "no està de moda", és a dir, interessa poc l'esforç. Interessen els resultats. Interessa que els informes de les fundacions corresponents, o els informes Pisa, o els sursum corda, donin que tenim nota alta.

ÉS PER AQUESTA RAÓ QUE, ALS RESPONSABLES educatius, els agafa la fal·lera de les avaluacions externes, de les proves diagnòstiques cada cop en cursos més baixos, ignorant que els mestres i els centres no solament podem donar aquesta informació ràpida sense aquestes proves, sinó que a més la podem contextualitzar i per tant donar-hi un valor afegit. Els equips pedagògics dels centres mereixen més respecte. Han hagut de batallar en els últims anys amb situacions veritablement difícils a causa de la manca de recursos per fer front a l'allau d'alumnes immigrants que presenten una casuística social, familiar i educativa variada. És en aquestes condicions que molts claustres, molts equips pedagògics, han confegit projectes educatius per tal d'afrontar la nova realitat educativa sobrevinguda i que de retruc també ha revertit positivament en l'alumnat autòcton. Sovint molts d'aquests projectes malviuen o sobreviuen a pesar de l'administració educativa. Aquests són els veritables projectes educatius, no els que puguin proposar la nova fornada de directors escolars gestors, sinó els que dimanen de la vitalitat, l'entusiasme i professionalitat dels ensenyants, dels equips de mestres, veritable motor de canvi dels centres.

COM QUE EL QUE DE DEBÒ PREOCUPA no és la qualitat educativa, sinó els resultats, cal convertir els centres en oficines de La Caixa, on el director, a canvi d'una més bona remuneració i categoria professional, administri des de dalt un pla que faci que surtin els resultats desitjats i si això funciona les escoles rebran més recursos i d'aquesta manera potser arribarem a tenir escoles de primera, segona i tercera divisió.

DAVANT D'AQUESTS TIPUS DE DECISIONS POLÍTIQUES sorprenents, poc mesurades i poc consensuades, un acaba suposant que el concepte poc intel·lectual que les regeix és el d'"Això ho arreglo jo". Evidentment, el sanedri de gurus de torn s'encarrega d'argumentar-ho depenent de les modes i els vents que bufen. Ara toca parlar d'excel·lència, de fomentar el talent, de donar recursos només en funció dels resultats, dels famosos resultats. Això simplement té un nom: l'ensenyament discriminatori.

POC O GENS ES TENEN EN COMPTE LES OPINIONS dels veritables professionals de l'ensenyament. Importa poc aprofitar l'experiència educativa dels mestres. Lamentablement, el professional de base acostuma a tenir poca o nul·la capacitat per intervenir en aquesta mena de debats socials. Les cadenes de televisió, quan programen un debat sobre tema educatiu (quin horror!), tenen per descomptat a punt la nòmina d'experts que cal convidar als programes i que acostumen a deixar els professionals perplexos.

FUTUR NEGRE, MOLT NEGRE PER A L'ENSENYAMENT i no precisament perquè els escolars catalans tinguin una nota baixa en l'informe Pisa, per dir alguna cosa. Potser també seria interessant passar aquesta mena de proves que donen lloc a tantes decisions i a tants canvis, i descobreixen tantes deficiències i fracassos, a altres col·lectius que no fossin els estudiants. I veure'n els resultats.

[inici](#)

EL PERIODICO. 09.05.10

MONTSERRAT GINÉS: «LA CRISI NO POT CAURE SOBRE LES ESPATLLES DELS NENS»

Activitats de qualitat i equitat. Aquest és el lema de la Fundació Catalana de l'Esplai, que ahir va celebrar la seva gran festa al parc Nou del Prat de Llobregat amb més de 60 activitats. Va ser el punt d'inici de la campanya Un estiu per a tothom, perquè cap nen es quedi sense colònies per culpa de la crisi (www.esplai.org/estiu).

—Aquest any tornen a incidir en el seu programa de beques. La crisi no perdona ni els nens.

—L'any passat ens vam adonar que la crisi estava afectant moltes famílies, però aquest any molt més. Quan les

famílies amb algun membre a l'atur o amb una situació econòmica complicada fan números, les activitats dels nens a l'estiu acostuma a ser el primer que es treu de la llista. Per això fem una crida als pares, perquè les colònies són un dret dels nens i de gran valor en el seu desenvolupament, i als possibles donants que ens puguin ajudar.

–¿Ha canviat el perfil dels sol·licitants?

–Sí. Ara tots som susceptibles de quedar-nos a l'atur. Moltes d'aquestes famílies no estan habituades a sol·licitar aquests serveis i no saben com hi poden accedir, per això treballem perquè el nostre programa Un estiu per a tothom es conegui i sigui accessible. Els nens han de seguir amb la seva vida, que la crisi no caigui sobre les seves espatlles.

–¿En què consisteixen les beques?

–La família escull l'activitat que li interessa d'entre les 620 que proposem i, en funció de diversos criteris, atorguem un percentatge d'ajuda. Sempre volem que els pares assumeixin un mínim d'aquesta activitat. L'any passat es van donar 950 beques, l'ajuda màxima va ser d'un 75% i el mínim, un 25%.

–¿Tan importants són les colònies per als nens?

–Molt. Estan en contacte amb la naturalesa i disfruten del seu entorn, es relacionen amb els seus companys, valoren la riquesa de la interculturalitat i se senten responsables. Assumeixen tasques domèstiques i no hi ha diferències de sexes. Durant vuit o deu dies volen sols.

–¿Per als pares suposen uns dies de llibertat?

–És més que això. Per als pares també és bo tenir distància amb els seus fills i quan veuen que tornen sans, responsables i amb nous hàbits estan contents. Les colònies faciliten la conciliació de la vida familiar i laboral.

[inici](#)

LA VANGURDIA. 10.05.10

REPORTAJE

LA ESCUELA RURAL ESTÁ DE MODA

La universidad busca las claves del creciente éxito de la enseñanza en el pueblo

JAVIER RICOU

A favor: el alumno siente la escuela como suya, es un lugar de socialización. En contra: el escolar puede sentirse solo al ser el único del curso o ciclo y por estudiar en un entorno escolar reducido. Son algunos de los aspectos que cuentan a favor y en contra de la escuela rural. Pero si se ponen todos esos factores en una balanza, pesan muchos más los puntos positivos que los negativos. Y es que la escuela rural –que forma al 2% de los escolares de Catalunya– está más de moda que nunca y goza de una salud envidiable. Tanta, que se ha hecho merecedora de estudios universitarios centrados en descubrir las claves del éxito.

La facultad de Ciencias de la Educación de la Universitat de Lleida (UdL) está inmersa en uno de esos trabajos. Es la continuación de un estudio realizado a partir de encuestas en dos centenares de escuelas rurales de Catalunya. Lluís Samper, uno de los autores, afirma que la escuela rural nunca había despertado tanta atención en la investigación pedagógica. Los escolares de los colegios de pueblo pueden considerarse afortunados, pues las conclusiones de esos trabajos pintan una escuela rural de calidad, tanto en lo que respecta al ambiente y los métodos de aprendizaje como por los medios puestos a disposición de los alumnos.

Lluís Samper enumera tres aspectos que resultan claves en lo que él define como un "revival" de la escuela rural. En los estudios realizados por la UdL –con la participación, entre otros, de Teresa Sala y Xavier Burrial– "se ha constatado el buen clima de aprendizaje en esos centros, donde la relación entre profesor y alumno gana en el aspecto socioafectivo", indica Samper. "El programa, en estos pequeños colegios, es mucho más flexible que en los centros grandes. A veces es más importante cómo se educa que lo que se enseña", añade este sociólogo. Y pone un ejemplo: "En una escuela rural es más fácil romper con la metodología y posponer, por ejemplo, una clase de Matemáticas para aprovechar una jornada soleada y salir al exterior para realizar una charla sobre botánica". Para este profesor, esa posibilidad de cambio de planes resulta muy beneficioso para los alumnos, "que en ocasiones parecen estar inmersos en una cadena de montaje, con horarios y programas muy estrictos". El último factor clave de este éxito se refiere "a la implicación de la comunidad con la escuela", añade Samper. En los centros grandes, esos dos mundos están muy separados, pero en el ambiente rural los estudios realizados han demostrado que el alumno percibe su escuela "como un centro más socializador del pueblo". Ocurre porque ese colegio, además de ser un centro de enseñanza, suele acoger otras actividades extraescolares a las que acuden los padres de los niños.

El salto dado por la escuela rural –a punto de desaparecer en los últimos años del franquismo– asegura la supervivencia de este modelo educativo, pese a seguir siendo muy minoritario. Si años atrás las escuelas de pueblo eran como pequeñas islas desconectadas entre sí, ahora gozan de medios –tanto materiales como humanos– muy similares a los de los grandes centros. La figura del profesor itinerante y la creación de las zonas escolares rurales (ZER) han resultado claves en esta conquista de calidad educativa. Pero hay otros factores, fuera del ámbito educativo, que han actuado también en favor de la escuela de pueblo. Son, como indica Lluís Samper, los propios del entorno rural. "Todo lo natural, ecológico y rural está ahora más de moda que nunca, y eso ha beneficiado también la imagen de esa pequeña escuela, que ha dejado de ser la cenicienta del mundo escolar".

Este equipo de la UdL está ahora inmerso en un nuevo estudio que busca descubrir las claves del éxito de la escuela rural. En la primera investigación se realizaron encuestas en más de doscientos colegios de toda Catalunya y se montaron diferentes grupos de trabajo. En ese estudio se entrevistaron a decenas de padres y profesores, y de sus respuestas se traduce que pesan más los aspectos positivos que los negativos en el actual modelo de escuela rural. Sólo a título de ejemplo cabe destacar que casi un sesenta por ciento de los maestros encuestados calificaron como "muy positiva" la calidad en la enseñanza de pueblo gracias a las ZER.

[inici](#)

EL PUNT. 10.05.10

EL TEATRE MÉS EDUCATIU

Uns 350 alumnes d'instituts han participat en una mostra a Blanes, i a Salt s'ha fet un festival

El teatre ha estat el protagonista de dues trobades que s'han portat a terme a Blanes i a Salt, amb la participació d'una quinzena d'instituts. A Blanes, del 5 al 7 de maig uns 350 alumnes dels instituts Castell d'Estela d'Amer; Baix Empordà; Sa Palomera de Blanes; de Santa Coloma de Farners; Llagostera; el Salvador Espriu i el Vallvera de Salt; l'Anton Busquets de Sant Hilari; el Frederic Martí de Palafrugell; el de Celrà; el Serrallonga de Blanes, i el Narcís Oller de Valls van representar les obres que han estat assajant des de principis de curs. Les novetats d'aquesta edició han estat un concert de música tradicional i també una taula rodona que s'ha titulat El teatre als instituts.

La mostra, que fa disset anys que es fa, té com a finalitat que els alumnes de cada institut puguin mostrar la feina feta als altres. Segons destaquen els organitzadors, la mostra no és competitiva, sinó educativa, i l'objectiu és posar en comú el treball realitzat. Està organitzada pel seminari del professorat de teatre de les comarques gironines i cada any reuneix entre dotze i setze instituts gironins, aquest any amb el Narcís Oller de Valls com a grup d'institut convidat. Entre altres activitats, s'ha fet un musical i diverses obres, i s'ha pogut ensenyar als altres tot el que s'ha estat aprenent i assajant. Diverses institucions com ara l'Ajuntament, la Diputació, el Departament d'Educació i Caixa Girona han donat suport a la mostra.

Festival de teatre francòfon a Salt

El III Festival de Teatre de Francès de les comarques gironines ha reunit aquest any al Teatre de Salt quatre instituts que dimecres passat van representar obres de teatre en aquesta llengua. Es tracta d'una iniciativa iniciada a Sant Feliu de Guíxols, que l'any passat es va dur a terme a Salt i que aquest any també s'ha desenvolupat en aquest municipi. Aquest festival està organitzat pels professors de francès de tres instituts: el de Sant Feliu de Guíxols, el Santiago Sobrequés de Girona i el Salvador Espriu de Salt. Cadascun dels instituts ha fet la coordinació un any i aquesta edició concretament ha anat a càrrec de l'institut Santiago Sobrequés. Els organitzadors destaquen que l'objectiu és promoure aquestes iniciatives entre l'alumnat de secundària.

[inici](#)

AVUI. 10.05.10

ADÉU AL PSICÒLEG DE LA LLENGUA

Mor als 92 anys el psicolingüista Miquel Siguan, defensor tant de la immersió com del bilingüisme

Miquel Siguan (Barcelona, 1918), autoritat mundial en psicolingüística, va morir ahir al matí d'un aneurisma a la Clínica Sagrada Família, on havia ingressat feia pocs dies i on estava envoltat per la família. El 2 de maig havia complert els 92 anys. La capella ardent s'instal·la avui, a partir de les 15.30 h, al tanatori de Sant Gervasi. Serà enterrat demà a les 11.30 h al cementiri d'aquest barri barceloní.

Creador de la pionera Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona (UB), doctor honoris causa per les universitats de Ginebra, País Basc, Sevilla i Autònoma de Barcelona, autor d'una trentena d'obres, moltes de les quals traduïdes a diversos idiomes, va mantenir fins al final una envejable lucidesa intel·lectual.

Fa pocs mesos encara va intervenir en la presentació pública del llibre d'entrevistes de l'historiador Josep M. Solé i Sabaté Revolució i esperança, sobre experiències de la Guerra Civil: Siguan era un dels entrevistats. De fet, ell ja havia explicat la seva estada al front de Terol, a primera línia de foc, a La guerra als vint anys, un deliciós volum on recorda la seva inserció com a jove universitari catalanista en un batalló anarquista.

Siguan, personalitat científica clau als primers anys de la Transició, que va portar del Quebec el model d'immersió lingüística que s'acabaria aplicant en el sistema escolar català, alhora va estar sempre a favor del bilingüisme. A vegades s'havia queixat que la seva posició li havia reportat incomprendiments "d'un costat i l'altre". Aquesta aparent contradicció quadrava amb el seu tarannà lliure, d'home dotat d'una ment oberta que s'interessava per tot i sabia distanciar-se de tot. Casat amb l'alemanya María Luisa Boehmer, ell mateix era plurilingüe –a més de català i castellà, dominava el francès i l'anglès.

De fet, en conèixer la seva esposa ni ell sabia alemany ni ella castellà o català, de manera que es van comunicar inicialment en francès i van acabar donant una educació multilingüe als seus tres fills: Marisa –que també acabaria sent catedràtica de la UB–, Jordi i Anabel. Aquesta capacitat i interès per anar sempre un pas més enllà el va portar a una carrera científica en evolució constant, que el conduiria de la inicial psicologia clínica a la psicologia industrial, la social, l'evolutiva i finalment, ja als anys 70, a la psicolingüística, que és el vessant en què va assolir més anomenada.

Siguan va criar-se al barceloní barri de Gràcia, en el si d'una família de classe mitjana. Va cursar estudis als Josepets i a l'Institut Balmes. Amic de joventut d'Heribert Barrera, en esclatar la guerra era secretari general de la Federació Nacionalista d'Estudiants de Catalunya (FNEC), però no va aprofitar el càrrec per evitar anar al front.

Va cursar estudis de filosofia i lletres a la UB als anys 40, es va doctorar a Madrid el 1952 i va poder ampliar estudis a la London School of Economics. El 1962 va obtenir la càtedra de psicologia a la UB. Abans, a la dècada dels 50, s'havia dedicat a la psicologia industrial. El 1959 va rebre un Premio Nacional pel seu estudi de la immigració Del campo al suburbio. Seguirien recerques sobre el medi rural castellà (1966) i andalús (1971). Però l'èxit científic li va venir amb l'estudi del llenguatge infantil, un camp en el qual va ser pioner a l'Estat. Ja als anys 80 i 90 va tractar el contacte entre llengües i es va convertir en assessor de la Unesco i la Comissió Europea.

La seva tasca institucional també va ser ingent. A més de dirigir l'Escola de Psicologia de Barcelona i després el departament de la mateixa universitat, el 1969 va assumir la direcció de l'Institut de Ciències de l'Educació, on durant 18 anys va desplegar una activitat imparable. Va ser vicerector de la UB (1979-81) en el mandat de Badia i Margarit, i president del patronat d'aquesta universitat (1983-84). Va fundar la revista Anuario de Psicología, va presidir la Societat Espanyola de Psicologia i va ser el primer president de Linguapax Unesco.

[inici](#)

EL PAIS. 10.05.10

CARTA DEL LECTOR

EL ALUMNO MÁS BRILLANTE

MARÍA DE LA CONCEPCIÓN CID CALZADA - POZUELO DE ALARCÓN, MADRID

En virtud del Real Decreto 1892/2008 que regula la nueva prueba de acceso a la Universidad, el alumno más brillante de España, con una nota media de 10 en el Bachillerato (de doble vía: científico-técnica) y una nota media de 10 en el examen de selectividad de 2009, no será admitido este año en ninguna universidad pública de España, si pretende matricularse en una carrera cuya nota de acceso sea superior a 7,14, que es la nota con la que él compite tras el cambio de baremo aplicado este año. Es decir, no podrá optar a matricularse este año en carreras como Medicina, Veterinaria, Ingeniería Química, Arquitectura y un largo etcétera, ni tampoco en ninguna de doble grado.

Y esta increíble situación, se produce porque este año la nota máxima de acceso es de 14 puntos (frente a 10 del año pasado), sin que, de forma inaudita, ello suponga la normalización automática de las calificaciones de alumnos del año anterior. Este alumno en concreto, el más brillante de su promoción, tiene ahora una nota de acceso de 10 sobre 14.

Es verdad que la norma contempla la posibilidad de presentarse a subir nota para aquellos alumnos que no hayan podido acceder a la carrera que deseaban. Pero la explicación de este disparate es tan simple como que ha habido un error por omisión, o falta de previsión, en los redactores del Real Decreto, al no contemplar el caso de los alumnos que simplemente quieren cambiar de carrera, o que no han podido (por innumerables motivos) matricularse el año pasado.

[inici](#)

EL PUNT. 10.05.10

LA UNIVERSITAT CATALANA, EN XIFRES

Un nou web ofereix informació estadística sobre diversos aspectes relacionats amb el món de l'ensenyament superior

Quant es triga de mitjana a acabar la carrera de biologia a la UB?, quants estudiants es titulen cada any a la UPC? o, fins i tot, quin percentatge del PIB es destina a l'educació superior a Catalunya? El Comissionat per a Universitats i Recerca (CUR), que depèn del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, ha impulsat Unidata –www.gencat.cat/unidata–, una eina de gran valor que concentra la informació estadística de tots els aspectes relacionats amb les universitats públiques del país i de la UVic, que és concertada. Les dades de les universitats privades no es troben, encara, al web, però hi ha la intenció que en un futur s'hi afegeixin.

Unidata, que és com s'anomena el lloc web, està pensat, sobretot, per a estudiants i professors de secundària. Joan Bravo, coordinador de sistemes d'informació del CUR, considera que «Unidata orientarà els futurs estudiants per tal d'evitar que aquests abandonin la universitat», ja que començaran els estudis «previnguts» sobre el que es poden trobar. Bravo també creu que «el web trenca el fals mite que la universitat és una fàbrica d'aturats», i assegura que «pretén encoratjar els joves perquè estudiïn». Les dades més recents que es poden trobar al web són del curs 2007/2008, és a dir, de fa gairebé tres cursos. S'espera que les del curs 2008/2009 es publiquin els dies vinents. Joan Bravo justifica aquest retard per la prèvia verificació de les dades que du a terme el comissionat abans de publicar-les. Les dades, abans de ser publicades, passen per 1.256 filtres que n'asseguren la fiabilitat.

Servei pioner

Unidata és un web pioner a tot l'Estat i, tal com admet Bravo, «va en sintonia amb les directrius de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES)», que pretenen basar-se en la transparència i la cooperació entre universitats. El web és obert a tothom i gratuït, a diferència del seu antecessor, UNEIX. Unidata és encara una eina molt nova, ja que es va presentar a l'últim Saló de l'Ensenyament, al març. El web dona accés a 24.560 taules estadístiques, que proporcionen un seguit de dades, entre les quals hi ha les següents: el curs 2007/2008 hi va haver gairebé 143.000 matriculats a les universitats, el 61% dels titulats són dones, el 40% dels universitaris no treballen durant els estudis, Itàlia és el país on van més estudiants catalans amb la beca Erasmus. Al web no hi ha cap tipus d'interpretació de les dades; Joan Bravo ho justifica assegurant: «Des del Comissionat preferim posar aquest instrument en mans dels estudiants perquè analitzin ells mateixos la informació.» Segons Bravo, «la informació no substitueix la reflexió».

[inici](#)